

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORNIA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO II.

LJUBLJANA, PETEK, 1. JULIJA 1938.

ŠTEV. 42.

Monsignoru dr. Alešu Ušeničniku - sedemdesetletniku

Naš čas je velik, dà, ali zato potrebuje velikih ljudi, velikih mož. Naš čas je grozen, poln usodnih nevarnosti, zato potrebuje mož, ki se ne boje nevarnosti. Naš čas je — se zdi — kakor slep, slepo drvi v svojo propast; zato potrebuje bistrovidnih mož, ki svare pred pogubo.

Mrzlično se vse države oborožujejo. Največ veljajo zdaj možje, ki noč in dan premišljajo o še boljšem orožju. Gorje državi, ki ne bi imela najmodernejšega orožja in seveda najbolje izvežbanega moštva!

Kazen priprav za krvavi spopad z železom, smodnikom in plini pa vidimo, da se ne pripravlja, ampak že divja po vsem svetu najhujša borba, kar jih je doslej svet videl in doživel, borba zoper Boga in za Boga. V prvi vrsti je naperjen ta boj proti Kristusu, proti katoliški Cerkvi. V tej duhovni borbi največ veljajo možje, ki noč in dan premišljajo o najboljšem orožju, katero mora imeti mladina, če naj izvojuje zmago.

Po vsem svetu divja ta nezaslišani boj med gmoto in duhom, med pristaši golega materializma in spoznavalci nadsvetnega Boga, večnosti, neumrljivosti duše. Tudi pri nas! In med moštvom, ki se bojuje pod zastavo Kristusovo, smo in hočemo biti tudi mi — mladi Borci.

Kakor vsaka bojna četa potrebujemo seveda tudi mi, če naj zmagujemo, dobrega, da, najboljšega, najmodernejšega orožja.

Ali ga imamo? Ali imamo može, ki najboljše orožje poznajo in izumejo?

Hvala Bogu, imamo jih.

In prvi med njimi — to vemo vsi — je monsignor dr. Aleš Ušeničnik! Naša »tovarna« — vsak izmed nas ve, da je ta »Naša pot« — je v par letih izdelala že petnajst vrst najboljšega orožja, vsakega po več tisoč kosov. Za največ

vrst je načrt izdelal in ga tudi do podrobnosti izvršil vprav monsignor dr. Ušeničnik. Ali naj te vrste imenujemo? Št. IV. »Naše poti«: Socialno vprašanje. Št. V.: Načela o načelih. Št. IX. Načela naravne življenjske modrosti. Št. XV.: Katoliška načela. Št. XVI. Dialektični materializem.

Pri nekaterih vrstah je sodelovalo več »mjestrov«, ali skoro vselej je glavno delo opravil naš monsignor in sicer pri št. I.: Avtoriteta; pri št. II.: Umetnost in nrvnost. Slaba knjiga in njen vpliv.

Pa to so samo monsignorovi »izdelki« v naši »tovarni«. Koliko in spet koliko pa jih je bilo še drugih! Krščanska socialna zveza je izdajala »Naša pota«, Orlovska zveza »Orlovsko knjižnico«, Leonova družba je izdala njegovo slovečo »Knjigo o življenju« — povsod je monsignor vlival svoje težke »topove«. In koliko, koliko njegovega najmodernejšega orožja je shranjenega v letnikih »Katoliškega obzornika« (1897. — 1906.), »Časa« 1907. do danes)! Seveda, največji svoj »top« je vлил v »Bogoslovni akademiji«: »Uvod v filozofijo« (štiri knjige!) ter v Leonovi družbi: »Sociologija« (nad 800 strani).

V življenju umetnikov in izumiteljev vidimo zakon, ki je veljaven tudi v vsej prirodi, da »iz malega raste veliko«; pri vseh izumih je bilo tako, da so se najprej vršili dolgi poskusi. Saj je neki moder mož dejal: Veleum je dolga potrpežljivost.

In če na vseh monsignorovih izdelkih občudujemo jasnost, umljivost, globokost, aktualnost, moramo vedeti, da je tudi on hodil pota vseh velikih izumiteljev in umetnikov. Že na gimnaziji v Ljubljani (1880.—1888.) si je ustvaril podlago za vse poznejše delo, potem pa se je iz-

učil za mojstra v najboljši sedemletni šoli za shola-
stično filozofijo v Rimu,
na Gregorjanski univerzi
(1888.—1895.).

Kadar v kaki tovarni
kak mojster slavi 70 letni-
co, se zbero vsi delavci in
vse vodstvo, da mu čestita-
jo. In tako čestitamo za le-
po sedemdesetletnico mon-
signoru dr. Alešu Ušenični-
ku tudi mi, mladi Borci:
Hvala Vam, monsignor, za
vse, kar ste mislili in dela-

li in pisali za nas, za borbo
v boju za Boga! Naj Vas
dobri Bog še dolgo ohrani!
Za to milost hočemo
zlasti dne 3. julija moliti.
Najbolje pa Vam bomo iz-
kazali svojo hvaležnost —
to dobro vemo — s tem,
da se v orožju, ki ste nam
ga »skovali«, pridno va-
dimo in mu ne damo, da bi
zarjavelo, ampak da ga
dan za dnem sučemo in vi-
htimo!

3. VII. 1868.

3. VII. 1938.

Idejna ofenziva komunistov se ni ustavila

PORAZI KOMUNIZMA V POLITIKI

V članku »Brezbožni komunizem se je zopet potuhnil«, smo v eni zadnjih številkih dognali nazadovanje komunizma v politiki. To nas pa ne upravičuje niti malo, da bi naša čuječnost smela popuščati ali se zmanjšati naša delavnost. Nasprotno, prišel je trenutek, da se z vsemi močmi vržemo na delo in vzpostavimo krščanski družabni red in ustvarimo položaj, ki bo dajal komunizmu čim manj podlage.

USPEHI KOMUNIZMA V MISELNOSTI LJUDI

Je pa drugo področje, kjer komunizem nikakor ne nazaduje; to področje je miselnost posameznikov; in če to področje državnike zanima le v drugi vrsti, je nasprotno največje važnosti za Cerkev.

IZGUBE VERSTEV

Katoličani, judje, protestanti, hinduisti, muslimani in drugi so v preteklih dvajsetih letih utrpeli ogromne izgube. Cele množice so nas zapustile in se pridružile tistim, ki so vsem veroizpovedim napovedali boj do uničenja. Potrebno bi bilo, te izgube točno ugotoviti, proučiti njihove vzroke in spoznati, kakšno zdravilo bi se

moglo uporabiti za izboljšanje stanja in za ponovno pridobitev sveta za Kristusa.

PRODIRANJE MED INTELIGENCO

Značilno je, da spada mnogo onih, ki so svoje ime in svoj vpliv postavili v službo komunizmu, med naše najbolj velikodušne in najbolj idealistične vrstnike. Iztirjeni, zagrenjeni duhovi! Toda vedno navdušeni, da nekaj store za ustvaritev nekega novega, boljšega sveta! Na vseh univerzah se dobe profesorji in dijaki — in navadno ne najbolj povprečni — ki so se zapisali v novo stranko. Prinesli so ji plemenito navdušenje mladosti, bistrost uma, svojo podjetnost...

BOLJŠEVIZACIJA ŽIVLJENJA

Na področju idej se torej komunizem ne umika in človek bi se često rad vprašal, ali mi v naših šolah, pri krščanskem nauku, v pridigah, dovolj oborožujemo vernike, da bi mogli kljubovati zahrbtni propagandi, ki povsod preti njihovi veri?

Kjer je državna oblast komunistično politiko odločno zatrla, tam je zato tem bohotnejše pognalo njihovo literarno delo. Prevrtni romani, materialistični filmi, nizkotne zabave, razbrzdana svoboda v kopaljščih in na gorah, brez-

briznost za vero — vsi ti činitelji dobivajo vedno večjo moč in nam pripravljajo — če njih vpliva ne bomo zavrli, strašno prebujenje.

Vse to se pa godi po takih državah, ki so politični komunizem zatrle.

TODA TUDI NEPRIČAKOVANI USPEHI KATOLIŠKE MLADINE

Nasprotno pa se po vsem svetu čuti globoka žeja po duhovni prenovitvi. Nepričakovani uspehi katoliške mladine v Franciji in v Belgiji, gorečnost, s katero se pod zastavo Kristusa Kralja organizira mladina latinske Amerike, silna vnema mladih Angležev po kaki bolj duhovni stvari kot je udobnost, ki so jo prevzeli od starejšega rodu, vse to kaže, da je prišel trenutek, da napnemo vse sile. In nakopujemo si veliko odgovornost, če ta trenutek zamudimo in če zakrivimo, da ga izkoristijo nasprotniki.

Celo divja gorečnost nemških novopoganov, s katero propagirajo »mitus dvajsetega stoletja«, ali pa obupni boj mednarodnih brigad kažete, kako je mladina danes pripravljena da sprejme nase strahovite napore, ki so potrebni, da se spremeni obličje sveta.

ŽETEV JE VELIKA ...

Cerkev ima besede večnega življenja; v njenih rokah je skrivnost človeške usode. Včasih se človek boji, ali se ni dvignil zid med Cerkvijo in temi ogromnimi masami, katerim je postala tujka. Nikdar še niso bile tako resnične besede evangelija: »Žetev je velika, delavcev pa malo.«

PROČ SEBIČNOSTI! PROČ RAZDORI!

Vsa sebičnost, kar se je najde v Cerkvji (ali bolje med njenimi predstavniki in verniki), ves duh razdora, pohlep po ugodju, materializem in pomanjkanje duhovnosti (in ljudje bomo imeli te skušnjave do konca sveta), vse to nosi danes v sebi dvakratno krivdo. Prav to je tisto, kar ovira novo oznanjanje evangelija, katerega je svet tako potreben. In naša mladina je neizprosna, kadar najde pri starejših, celo še, če so oblečeni v duhovniško obleko, slabosti, ki kazijo žarečo lepoto Cerkve.

SVETOVNO SOGLASJE KATOLIŠKO NAČELNE MLADINE

Mladi katoličani, pa naj bodo od kjerkoli, Švicarji ali Italijani, Francozi ali Belgijci, Poljaki ali Čehoslovaki, Amerikanci ali Avstralci, vsi govore podobno govorico, vsi se po nekaj trenutkih pogovora takoj razumejo; vse to kaže, da narodne in plemenske razlike med njimi niso tako globoke, kot nekateri dopovedujejo. In ti vsi čutijo resnost sedanjega trenutka. Veliko jih je proučilo okrožnice Leona XIII. in Pija XI. Imajo bolj ali manj točne ideje o vseh važnih rečeh, ki tarejo danes duhove.

Govore pa jezik svoje dobe in se vznemirijo, kadar jim ljudje množe zapreke, namesto da bi jim pomagali.

NE PODIRAJTE POGUMA NAČELNI MLADINI

Dobi se duhovnik, ki se mu ta mladina zdi preveč drzna, ne stori pa ničesar, da bi to drznost usmeril na pravo pot; dobi se teolog, ki misli samo na to, kako bi jo spravil k molku, namesto da bi njenim mislim pomagal, da bi dobile natančno določnost; predvsem pa je dobiti pravovernih v varnem zatišju skritih in udobno preskrbljenih katoličanov, ki so v skrbeh zaradi posledic, ki bi utegnile za njihov »konservativni« mir izvirati iz energično zasnovane in vodene katoliške akcije.

»Quieta non movere!«, pravijo le-ti onim mladim neprevidnejem »Vi niti ne veste, kakšno škodo delate Cerkvji, ko se hočete preveč dobesedno držati papeških nauk. Svet je vendar poln kompromisov!«

Brez dvoma se med temi mladimi najdejo tudi taki, ki je treba krotiti njih burnost, njihove ideje popraviti in ki jih je treba, če niso učljivi, spraviti k molku. Toda tu ne govorimo o teh nespametnejših.

Nešteti so namreč tisti, ki hočejo edinole ubogati, če bi jih le kdo poučil in jih vrgel v delo. Če se ti čutijo ovirane, če vidijo, kako se njih lepe, z velikimi odpovedmi začete pobude rušijo baš v trenutku, ko rodijo svoje prve sadove, ker jim je neki omejeni ali brezbrizni duh napovedal boj, kako težko je zanje ne obupati nad svojim idealom in se ne zateči v strupeno kritiziranje, ki nič ne koristi, njim samim pa neizmerno škoduje! Prav med takimi mladimi razočaranci, bo komunizem dobival svoj najsi-jajnejši naraščaj!

ČIGAVA BO BODOČNOST?

Bodočnost je onih, ki si bodo pridobili zupanje mladine in bodo naravnali njene sveže moči. Komunisti so izkoristili spanje mnogih izmed nas in so zdaj pred nami. In mi bomo morali napeti svoje moči, da jih dohitimo in prehitimo!

Čas hoče odločnosti, požrtvovalnosti, predvsem pa duha sodelovanja, ki naj združi vse sile katoliške Cerkve!

V tej zvezi smo pred kratkim dobili izredno zanimiv dopis iz Avstralije. Pod vodstvom apostolskega delegata in škofov so sestavili in začeli izvajati celoten program Katoliške akcije, pri katerem so udeleženi v duhu sodelovanja svetni in redovni duhovniki, prav tako pa tudi organizacije laikov, ki jih ti vodijo.

Katoliška in univerzalna akcija, v kateri so harmonično vzporejene vse žive sile svete Cerkve — to je odločni odgovor na razkrajajočo akcijo komunizma.

(p. Jos. Ledit S. J., Lettres de Rome, 1. junij 1938.)

Naše počitnice!

Počitnice! Osemdeset, devetdeset, sto dni, prostih vsakega strahu: »Kaj bo pa jutri v šoli?«

Kako boš izrabil vse te dneve?

Sedaj se ti zdijo, ko da se širijo v nedogled kakor morje, ker še nisi predvidel, kako jih boš preživel; ko bodo pa nekoč za tabo, se ti bo zdelo, kakor da so v hipu minuli.

Kaj boš počel teden za tednom, kje se boš mudil?

Koliko dni boš določil za počitek, koliko za v hribe, morda za na morje, koliko jih boš prebil v svojem lepem rojstnem kraju? Koliko časa si boš določil za delo, za čitanje lepih knjig, za študij?

In koliko dni za svojo dušo?

Pazi se, dragi prijatelj, trije meseci so hitro izgubljeni, če si ne narediš premišljenega načrta, kako boš izrabil poedini dan in ne le tedne ali celo samo mesece.

Nekateri dijaki prebijejo večinoma vse počitnice doma in napravijo le sem in tja kak krajši izlet, drugi pa potujejo ali pa kje tabore.

Nikakor se ne more reči, da prvi počitnice koristne izrabijo kot drugi ali pa obratno. Odvisno je to od tega, kako si dan razdeliš, kako vnaprej poskrbiš za duha in telo. Morda si oni, ki mnogo potuje, na večer pogosto zelo očita: »Dan sem izgubil!« Morda pa oni, ki je doma, še veliko bolj? Tisti seveda, ki pomagajo staršem pri delu ali pa, ki morajo v službo, ti počitnice gotovo lepo in dobro izrabijo.

Najbolj neumno zabijejo počitnice oni, ki ves čas prelenarijo. Pred vsem mislim na one, ki jim je vseeno, kako že prebijejo proste dneve, da jim le ni treba misliti na šolo in sploh na kako dolžnost. Take dobiš zlasti v mestih.

Njihov dan ti nudi žalostno sliko: poležavanje do pozne ure, pohajkovanje po kotih, morda s polovičko v ustih; posvetovanje s tem in onim enakovrednim tovarišem, kako bi zabil popoldne; prebiranje kakega fantastičnega ali napetega detektivskega romana; dosledno izmikavanje pred vsakim delom; popoldne pa »na Savi« poležavanje na soncu; neumno in vsakega duševno zrelega fanta nevedno šaljenje s »sestrino« tega ali onega prijatelja; zvečer še kartanje ali po mestih promenada in kino — in dan je krasno zabiti, brez vsakega smotra in koristi.

Prijatelj! Tvoj dnevni red ne sme biti tak! Ali ni veliko lepše, če je slika tvojega dnevnika taka: vstajanje zarana; nato k maši v bližnjo cerkev in obenem lep jutranji izprehod; po sprehodu čitanje lepe knjige, prestavljanje iz tujega jezika, ponavljanje predmeta za šolo, študij »Katoliških načel« ali kake druge knjige iz »Naše Poti«; popoldne pa za nekaj ur plavanje in

ne preveč sončenja, ker si potem do večera čisto za nič, saj pretirano sončenje ni nič drugega kot modna norost, ki se utegne hudo maščevati; nazadnje igra s prijatelji ali pa morda, če gojiš kakšno lahko-atletsko panogo, sistematičen trening; zvečer pa zgodaj spat.

Seveda pa moraš v ta dnevni red vstaviti še čas, ki ga rabiš za sestanke pri tej ali oni dobri organizaciji!

Pozabiti tudi ne smeš na akcijo! Zbiraj prijatelje, poučuj jih v tem ali onem, navajaj jih, da bodo tudi oni znali koristno izrabiti dan!

Pogosto delaj izlete v bližno okolico ali pa tudi kam dalj! V tem oziru bodi podjeten! Dogovori se s prijatelji in pojdi veselo na pot: peš, s kolesom, z vlakom! Od takega izleta, za katerega moraš vse sam preskrbeti, imaš največ, ker si najbolj vesel. Na takem izletu lahko marsikaj dobrega storiš: fantje so razpoloženi, veseli; dobra beseda hitro najde pot do srca in pade na rodovitna tla. Dobri fantje se kmalu navežejo drug na drugega in si v prijaznem sožitju razvijajo in oblikujejo socialno stran svojega značaja.

Papež in diktatorja

V zvezi s plemenitim in pogumnim zadržanjem Pija XI. o priliki Hitlerjevega obiska v Rimu in sestanka dveh vodij totalitarnih vladavin je londonski »Sunday Express« objavil članek, ki ga je napisal lord Beaverbrook, lastnik tega tednika in več londonskih dnevnikov:

»Sredi Mussolinijevega imperija — piše ta angleški protestant — živi človek, ki se ga diktatorja ne upata dotakniti. Brez orožja je, brez zaščite, a si upa Hitlerja ukoriti zaradi preganjanja vere.

Graja pa tudi Mussolinija, kadar mu ta dela krivico.

To je papež Pij XI., osemdesetletni starček, svetovni poglavar 234 milijonov katoličanov. Slaboten in bolan dela 22 ur vsak dan, se hrani z mlekom in kavo, spi vsako jutro od 2. do 4. ure.

Diktatorji se lahko ponašajo s svojo močjo, zoper papeža pa ne premorejo nič, kajti ta predstavlja moč vere.

Če bi mogli en dan, — končuje lord Beaverbrook, — vpostaviti to moč v svetu, bi lahko rešili vse probleme človeštva.«

Preprosti akvarij

»Križa je!« — pravijo ljudje in skrbno zapirajo svoje denarnice. Imeli smo toliko lepih načrtov, zdaj pa ne bo nič iz njih. Kupili bi si nekaj lepih knjig, pa kaj, ko denarja ni.

Kaj naj storimo? ...

Samo dvoje je možno:

ali obupujemo in si ne znamo pomagati in smo tako v nadlego sebi in drugim,

ali pa smo vseeno veseli in si z najskromnejšimi sredstvi ustvarimo lepo zabavo.

In to pravzaprav ni težko. Le podjetni moramo biti in iznajdljivi in čisto gotovo si bomo znali ustvariti nekaj, kar nam bo v veselje.

Za primer naj navedem, kako si lahko vsak napravi svoj akvarij, akvarij v krizi bi ga lahko imenovali. Uporabimo lahko steklenice za vkuhano sadje in podobno; kake stare posode Leclanchéjevih členov ali pa steklene zvonce za pokrivanje slaščic itd. Ne stane dosti.

Živali potrebujejo kisika. Najlažje jim ga dovajamo na ta način, da damo v akvarij vodnih rastlin. Ena ali dve zadoščata za akvarij, ki drži pet litrov.

Na dno našega akvarija naložimo plast zemlje in v to prst vsadimo rastline; prst pokrijemo še s plastjo izpranega peska, da živali ne bodo mogle vodo skaliti.

V akvarij denemo sedaj živali, ki smo jih ujeli v ribniku ali potoku (male ribice, žabje paglavce, razne ličinke itd.). Nato pa opazujemo njihovo obnašanje, preobrazbo (na primer preobrazbo paglavcev). Videli bomo, kakšno veselje bomo imeli pri vsem tem.

Za hrano dajemo razne črve, ki žive v blatu ali zemlji, muhe, zmlete posušeno goveje srce itd. Ni pa treba dajati preveč, ker se drugače voda od ostankov grdo usmradi; ostajati torej ne sme nič.

POPRAVI!

V 40. in 41. števec se je zgodila pomota pri numeraciji strani. V številki 40. bi bile pravilne števec 157 do 160 (namesto 161—164), v številki 41. pa števec 161—164 (namesto 165—168). Prosimo čitatelje, da številke popravijo in pomoto oprostite!

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijska tiskarna, Groblje-Domžale (A. Trontelj).